

Det handlar om livet

Lokal handlingsplan: psykisk hälsa
och suicidprevention i Norrtälje
kommun 2025–2030



NORRTÄLJE
KOMMUN



SJUKVÅRD OCH OMSORG I NORRTÄLJE



Innehållsförteckning

INLEDNING	4
Psykisk hälsa en gemensam angelägenhet	5
Bakgrund	5
Syfte och mål	6
NULÄGESBESKRIVNING PSYKISK HÄLSA OCH SUICIDPREVENTION I NORRTÄLJE KOMMUN	7
Utgångsläge	7
Psykisk hälsa	7
Suicid och suicidprevention	9
Sammanfattning av utgångsläge – prioriterade målgrupper	10
HANDLINGSPLAN – GENOMFÖRANDE	12
Gemensamma åtgärdsområden - gemensamt ansvarstagande	12
Gemensamma åtgärdsområden och önskad effekt	12
Tabell över gemensamma åtgärdsområden	15
Omfattning och avgränsningar	17
Avgränsning	17
Metod vid kartläggning av suicidpreventiva insatser	19
Statliga stimulansmedel inom psykisk hälsa och suicidprevention	19
Gemensam styrning och ledning	19
Uppföljning	19
Avslutande ord	20
Bilagor	20

Inledning

Psykisk hälsa och välbefinnande är en gemensam angelägenhet och en del i Norrtälje kommuns och Sjukvård och omsorgs i Norrtäljes arbete med social hållbarhet, utökade satsningar på trygghetsfrågor och de två stora omställningarna: långsiktigt hållbar socialtjänst och god och nära vård och omsorg. Genom sina respektive uppdrag arbetar Norrtälje kommun och sjukvård och omsorg i Norrtälje med att främja psykiskt välbefinnande, förebygga psykisk ohälsa och suicid samt säkerställa vård, omsorg och stöd till dem som behöver. Norrtälje ska vara en kommun som främjar en god och jämlik hälsa för alla invånare och där ingen ska behöva hamna i en situation där den enda utvägen upplevs vara suicid.

Ur den gemensamma inriktningen och politiska plattformen för Norrtälje kommun fr om 2024-09-24, Trästaavtalet:

Norrtälje ska vara en kommun som främjar jämlikhet, egenmakt och integration. Norrtälje är en kommun där alla behövs och alla ska kunna bidra till sammanhållningen i vår kommun. Alla invånare ska, oavsett kön, sexuell läggning, bakgrund eller funktionsnedsättning, kunna vara fullt delaktiga i alla delar av det politiska, sociala, ekonomiska och kulturella livet. Ingen ska utsättas för diskriminering.

I Norrtälje kommun ska barn och unga rustas väl för framtiden och ges möjlighet att nå sin fulla potential.

Det pågår arbete som bidrar till psykisk hälsa och suicidprevention men Norrtälje kommun har jämförelsevis höga ohälsotal, högt psykiatriskt vårdnyttjande för invånare i alla åldrar samt statistiskt högre självmordstal än både länet och riket.

Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje tar fortsatt gemensamt ansvar för psykisk hälsa och suicidprevention genom en gemensam långsiktig handlingsplan. Med gemensam handlingsplan identifieras gemensamma utmaningar och förutsättningar skapas för att gemensamt ta ansvar och agera utifrån invånarnas behov. Handlingsplanen är ett stöd i planeringsförutsättningarna och för genomslagskraft behöver den återspeglas i förvaltningarnas verksamhetsplanering mål och budget. Utifrån gemensam riktning, struktur, aktiviteter och uppföljning agerar Norrtälje kommun och Sjukvård i Norrtälje utifrån invånarnas behov.

Alla samhällsaktörer i Norrtälje kommun kan och behöver bidra – det handlar om livet!





Psykisk hälsa en gemensam angelägenhet

Många olika faktorer påverkar hur människor mår. Kön, ålder, arv och funktionsförmåga är exempel på individuella faktorer, men precis som den fysiska hälsan påverkas vårt psykiska välbefinnande även av kontextuella faktorer som social situation, familjens eller individens ekonomi, kultur, miljö och samhällsutveckling. Psykisk hälsa är en del av folkhälsan och nära sammanvävd med andra politikområden, till exempel hälso- och sjukvård, arbetsliv, utbildning och socialtjänst.

Människors förutsättningar för ett gott psykiskt välbefinnande skiljer sig åt redan från födseln och betyder dels att vissa individer löper större risk att drabbas av psykisk ohälsa, dels att konsekvenserna riskerar att bli mer allvarliga och långtgående för en del av dem som drabbas. För att uppnå större jämlikhet i psykisk hälsa behöver flera huvudmän och verksamheter vara delaktiga i att erbjuda främjande, förebyggande, stödjande och behandlande insatser under olika faser av livet, både på individ-, grupp- och samhällsnivå. Främjande av psykiskt välbefinnande och förebyggande av psykisk ohälsa är därmed en tvärssektoriell fråga.

Bakgrund

Under 2023 fick kommunstyrelsekontoret/Trygg i Norrtälje kommun i uppdrag från kommunstyrelsen att ta fram en suicidpreventiv handlingsplan. Under 2023 års arbete med uppdraget, kom nya styrdokument både från regionalt och nationellt håll, vilket resulterade i att arbetet fick mer tid i anspråk för att gå i takt med övrigt arbete kring psykisk hälsa och suicidprevention i Sverige och internationellt.

I februari 2024 beslutade kommunstyrelsen att ge kommunstyrelsekontoret i Norrtälje kommun i uppdrag att ta fram en avsiktsförklaring om fortsatt gemensamt arbete med psykisk hälsa och suicidprevention. Samtidigt beslutade Direktionen för sjukvård och omsorg i Norrtälje att ge sin förvaltning, Sjukvård och omsorg i Norrtälje i uppdrag att ta fram en avsiktsförklaring om fortsatt gemensamt arbete med psykisk hälsa och suicidprevention.

”att i samverkan ta fram en plan för fortsatt sektoröverskridande arbete inom områdena psykisk hälsa och suicidprevention för planeringsperioden 2024 - 2027 samt vara del av fortsatt arbetet med Agenda välbefinnande” Avsiktsförklaringen har föregåtts av ett flerårigt arbete 2019 - 2023 med att gemensamt genomföra en tvärssektoriell handlingsplan för psykisk hälsa.

Syfte och mål

Handlingsplanen strävar mot Sveriges vision kring psykisk hälsa och suicidprevention: "ett samhälle som främjar en god och jämlik psykisk hälsa i hela befolkningen, och där ingen ska behöva hamna i en situation där den enda utvägen upplevs vara suicid".

Syftet med handlingsplanen är en gemensam riktning i det främjande, förebyggande, och stödjande arbetet med psykisk hälsa och suicidprevention i Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Mål:

- En förbättrad psykisk hälsa hos alla invånare
- Färre liv förlorade i suicid
- Minskad ojämlikhet i psykisk ohälsa
- Minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd

Handlingsplanen uppmärksammar gemensamma utmaningar inom psykisk hälsa och suicidprevention utifrån invånarnas behov och ger Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje en gemensam struktur för aktiviteter och uppföljning. Genom stärkt lokal sam-

ordning, samverkan och uppföljning på området bidrar handlingsplanen till att öka kvaliteten, effektiviteten och långsiktigheten i arbetet inom psykisk hälsa och suicidprevention.



Nulägesbeskrivning Psykisk hälsa och suicidprevention i Norrtälje kommun

Utgångsläge

I Norrtälje har Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje under flera år arbetat tvärssektoriellt i en gemensam handlingsplan. Tillsammans för psykisk hälsa. Kartläggning av behov och utbud resulterade i 25 processer som arbetades med under 2019 – 2023. De flesta processerna övergick i ordinarie verksamhet inom förvaltningarna, några är avslutade och några finns kvar i denna handlingsplan.

I Norrtälje kommun bor ca 66 000 i tätort, landsbygd, glesbygd och skärgård. Inom kommunen finns sociodemografiska skillnader mellan de fyra tätorterna: Bergshamra/Blidö, Hallstavik, Norrtälje, Rimbo och Vaddö. Invånarna i Norrtälje kommun har generellt sett lägre utbildningsnivå och inkomstnivå än övriga kommuner i Stockholms län och har högst andel invånare som är 65 år och äldre. I Norrtälje kommun är psykiatriskt vårdnyttjande generellt högre för invånare i alla åldrar än i länet i övrigt.

I Norrtälje kommun har 23,29% av män från 16 år och uppåt ett riskbruk av alkohol vilket innebär att vi ligger högre än länet i snitt. Likaså vad gäller kvinnor och tobaksrökning där 11,15% av kvinnor över 16 år röker dagligen. Det är mer än dubbel så hög siffra som länet och Sverige i stort.

Psykisk hälsa

Barn och unga

Barn och unga är en prioriterad målgrupp, att arbeta med främjande och förebyggande insatser för stärkt psykisk hälsa ger positiv effekt genom hela livet och rustar barn och unga för att möta livets upp- och nedgångar. Barn och ungas psykiska hälsa i Norrtälje kommun är något lägre i jämförelse med övriga länet, enligt Stockholmsenkäten 2024.

- Färre flickor i åk 9 i Norrtälje kommun uppger att det är riktigt härligt att leva år 2024 jämfört med tidigare år. (I jämförelse med pojkar i alla åldersgrupper och flickor och pojkar i övriga länet som i högre andel svarar att det är härligt att leva år 2024 jämfört med 2022.)
- 63% av flickor i åk 9 har dålig aptit en gång i veckan eller oftare. (I jämförelse med pojkar i samma årskurs, 28%.)

- 63% av flickorna i år 2 på gymnasiet har huvudvärk en gång i veckan eller oftare. (I jämförelse med pojkar i samma årskurs, 28%.)

Vårdnyttjande på psykiatrisk klinik eller någon av de utvalda psykiatriska diagnoserna är generellt sett något högre i Norrtälje kommun än Stockholms län för barn och unga mellan 0 - 17 år.

Ångest i Norrtälje är vanligare bland flickor medan ADHD och autism är vanligare hos pojkar. Antidepressiva läkemedel är dubbelt så vanligt hos flickor och ADHD medicin är dubbelt så vanligt hos pojkar.

Vuxna personer 18 år – 64 år

I Norrtälje kommun är ohälsotalen höga för vuxna personer, måendet påverkar relationer, föräldra- och arbetsförmåga i olika grad. Att erbjuda främjande och förebyggande insatser på bred front för att hantera livets upp- och nedgångar ger positiv effekt genom hela livet.

Norrtälje kommun har jämförelsevis höga ohälsotal mot länet i övrigt.

- Åldersgruppen 25 – 64 år har 28,73% ohälsodagar 2021, enligt Folkhälskollen. (Norrtälje kommuns invånare har högst antal ohälsodagar i Stockholms län)
- 30,48% av invånare i ålder 25-64 år i Norrtälje kommun uppger att deras hälsa är någorlunda eller mycket dålig.

Vårdnyttjande på psykiatrisk klinik eller med någon av de utvalda psykiatriska diagnoserna är generellt sett något högre i Norrtälje kommun än Stockholms län för vuxna personer. Ångest och depression är vanligare i Norrtälje kommun än i länet i övrigt inom målgruppen. Ångest och depression är vanligare hos kvinnor än hos män i Norrtälje kommun.

Antidepressiva läkemedel var den vanligaste gruppen läkemedel som förskrivits och hämtats ut av både kvinnor och män i Norrtälje kommun. Fler kvinnor än män fick förskrivet och hämtade ut antidepressiva, lugnande, sömnmedel och neuroleptika i Norrtälje kommun.

Vuxna personer 65 år eller äldre

Psykisk ohälsa hos äldre är ett växande problem, över en femtedel av personer över 65 år drabbas. Norrtälje kommun har högst andel äldre över 65 år i länet.

Vanliga orsaker till psykisk ohälsa hos äldre personer är sorg och förlust, att förlora nära och kära är en vanlig orsak till depression. Att inte kunna leva självständigt

kan påverka självkänslan negativt och rädsla för framtiden och åldrande kan skapa ångest och stress. Fysiska begränsningar kan också försvåra socialt umgänge och aktiviteter med känsla av ensamhet och isolering. Depression är ett av de vanligaste psykiska tillstånden hos äldre och kan förbli oupptäckt och obehandlat hos äldre personer då psykiska symtom kan förväxlas med åldersrelaterade förändringar.

Ångest och depression är vanligare i Norrtälje kommun än i länet i övrigt. Ångest och depression är vanligare hos kvinnor än hos män i Norrtälje kommun.

Antidepressiva läkemedel var den vanligaste läkemedel som förskrivits och hämtats ut i Norrtälje kommun. Nära dubbelt så många kvinnor som män hämtade ut antidepressiva, lugnande eller sömnmedel.

För åldersgruppen 75 år och uppåt var förskrivning och uthämtning av antidepressiva, lugnande, sömnmedel och neuroleptika vanligare i både i Norrtälje kommun och i Stockholms län. I åldersgruppen 75 år och uppåt i har:

- 23 % av kvinnorna och 13 % av männen 75 år och äldre hämtat ut antidepressiva i Norrtälje kommun
- 26 - 31 % av kvinnorna och 16 - 20 % av männen 75 år och äldre hämtat ut sömnmedel i Norrtälje kommun .



Suicid och suicidprevention

Under 2010 - 2021 tog 136 personer sina liv i Norrtälje kommun, statistiken avser personer 16 år eller äldre. Detta är statistiskt signifikant fler än riket.

Åldersfördelningen bland de som tagit sitt liv under denna period i Norrtälje kommun är densamma som i övriga riket, dvs 45 + år har de högsta självmordstalen och personer i åldern 16 - 24 år har de lägsta. Även könsfördelningen är densamma som för hela riket med en kraftig övervikt av män.

Under perioden 2010 - 2021 begick 95 män (69,6%) och 41 kvinnor (30,1) självmord i Norrtälje kommun. De självmordsmetoder som användes var till största delen förgiftning och hängning. Samma mönster kan ses för Stockholms län i sin helhet. Andelen självmord via skjutning (13,2%) var dock statistiskt signifikant större i Norrtälje än i regionen som helhet (3,6%).

När det gäller självmordsförsökstal ger statistiken en spegelbild av ovanstående siffror. När det kommer till självmordsförsök står kvinnor för den övervägande största delen självmordsförsök och åldersgruppen 16 - 24 år har de högsta självmordsförsökstalen.

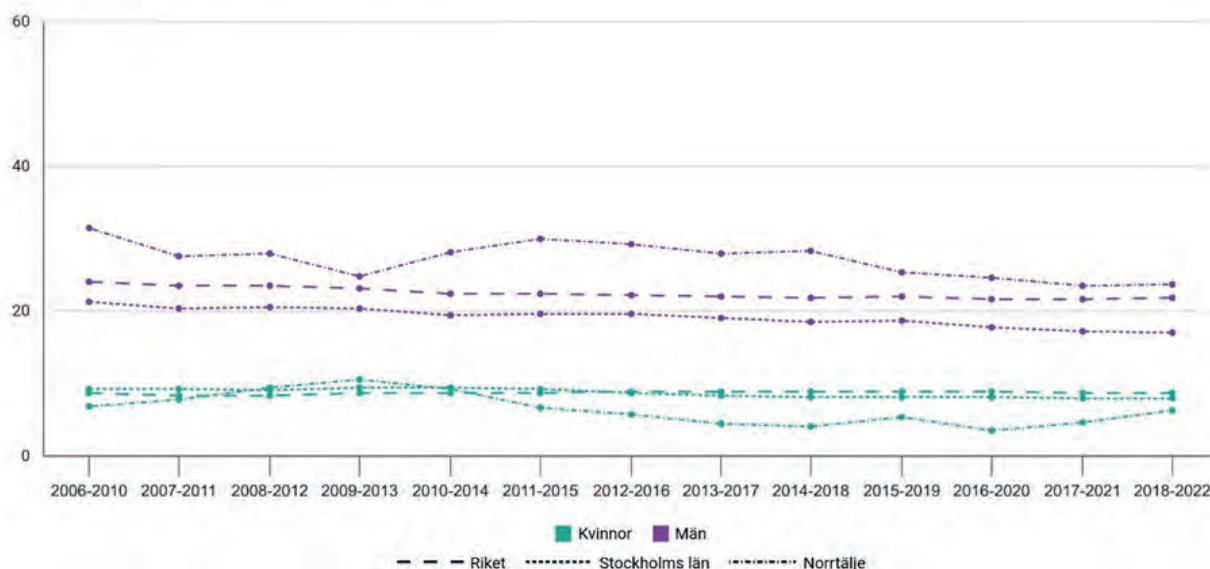
I varje siffra finns ett unikt människoode. Där finns någons pappa, någons storasyster, son, vän, arbetskamrat eller partner.

Suicidproblematik innebär inte enbart ett lidande för den suicidnära personen utan också för dennes närstående. Forskning visar att sorgen efter en närståendes suicid ofta är mer traumatisk än vid dödsfall av andra orsaker. Sorgen kompliceras av de närståendes känsla av skam och skuld samt av tabun när det gäller suicid. Att leva med någon som är suicidnära är mycket stressande.

Utöver närstående drabbas också personer som bevittnar suicid, exempelvis anställda inom skola, vård- och omsorgsverksamheter.

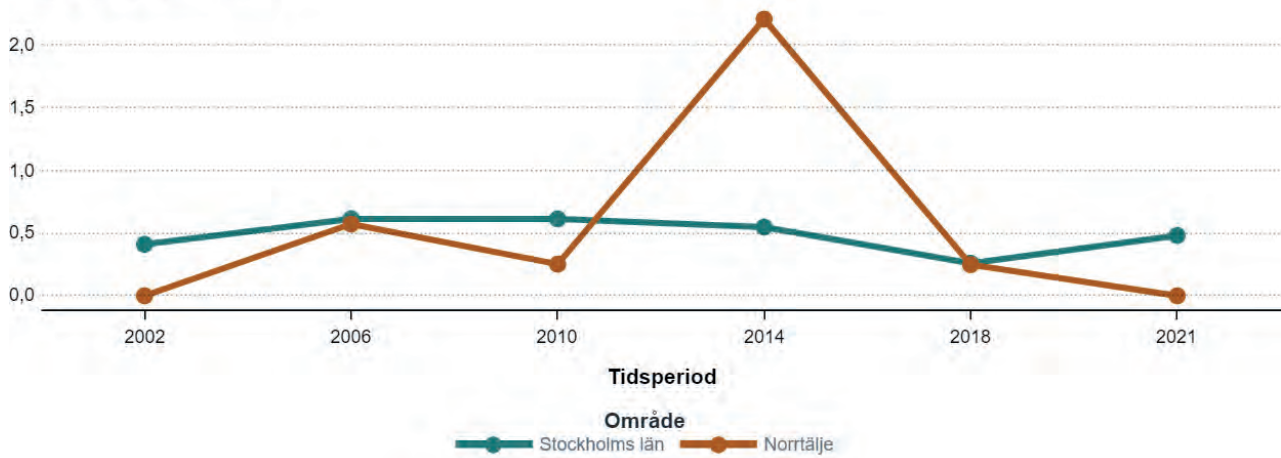
Självmord efter kön och region. Antal per 100 000 inv.

Kommun: Norrtälje



Självmodersförsök

Område: Stockholms län; Norrtälje
Kön: Kvinnor
Åldersgrupp: 16+ år
Enhet: %
Tillgänglig nivå: län, kommun/stadsdel



Suicidprevention

Att arbeta suicidpreventivt handlar om att genom olika insatser minska risken att människor tar sitt liv. Forskning visar att det är möjligt att förebygga suicidhandlingar. Eftersom en komplex problematik och ett brett spektrum av riskfaktorer ligger bakom suicidhandlingar kräver suicidprevention en bred ansats. För att ta reda på vilka suicidpreventiva insatser som pågår i Norrtälje kommun genomfördes en kartläggning 2023 som samordnades av folkhälsostrateg och samordnare för barn och unga från Trygg i Norrtälje kommun. Gemensamma åtgärdsområden beskrivs närmare under Handlingsplan – genomförande.

Sammanfattning av utgångsläge - prioriterade målgrupper

För att göra stegförflyttningar inom området psykisk hälsa och suicidprevention i behöver Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje arbeta med en bred ansats samt rikta specifika insatser till särskilda riskgrupper.

Inom var och en av de olika åldersgrupperna finns särskilda riskgrupper i Norrtälje kommun:

- Barn och unga, särskilt flickor
- Unga vuxna
- Föräldrar och vårdnadshavare
- Anhöriga i alla åldrar
- Personer i alla åldrar som har insatser från socialtjänst, omsorg och hälso- och sjukvård
- Män 70+



Handlingsplan – genomförande

Gemensamma åtgärdsområden - gemensamt ansvarstagande

För att nå de gemensamma målen; en förbättrad psykisk hälsa hos alla invånare, färre liv förlorade i suicid, minskad ojämlikhet i psykisk ohälsa samt minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd presenteras nedan ett antal gemensamma åtgärdsområden.

Gemensamma åtgärdsområden är identifierade där Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje behöver en gemensam riktning, struktur, aktiviteter och uppföljning för att möta invånarnas behov.

Tillvägagångssättet är gemensam struktur och organisation, ökad kunskap om psykisk hälsa och suicidprevention hos invånare, medarbetare och ledning och gemensam årlig uppföljning.

Arbetet förväntas även bidra till ökad medvetenhet om riskgrupper samt bakgrundsfaktorer till suicid bland personal i Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Gemensamma åtgärdsområden och önskad effekt

I detta avsnitt beskrivs gemensamma utmaningar och önskad effekt för invånaren.

Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje har inom ramen för förvaltningarnas uppdrag även "egna" utvecklingsområden inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

1. Psykiatrisk nyttjande

Det saknas lokal statistik om psykiatrisk vårdnyttjande i Norrtälje kommun och detta var tidigare två processer i Handlingsplan – Tillsammans för psykisk hälsa som nu slagits ihop. Det psykiatriska vårdutnyttjande är högre i samtliga åldrar i Norrtälje kommun än länet i övrigt. Målbilden är fortsatt fördjupad kunskap om hur stor andel av befolkningen i Norrtälje som behöver vård och omsorg samt en trygg och säker vård. Styrdokument, avtal och uppföljningar bör baseras på relevant information och aktuell fakta. Gemensamma kunskapsunderlag bör analyseras i dialog och samverkan för att ge en samlad bild.

Önskad effekt för invånaren - att utifrån behov få rätt insats, i rätt tid av rätt aktör.

2. Tidiga insatser barn och unga

Det finns ett behov av att göra tidiga insatser och specialiserad vård mer tillgänglig för de som är i behov av den. Målbilden är att på ett tydligt och tillgängligt sätt samla information och guida barn/unga i frågor kring psykisk hälsa.

Önskad effekt för invånaren - vetskap om vart man hittar samlad lokal information på ett tydligt och lättillgängligt sätt.

3. Stöd och uppföljning efter suicidförsök

Etablera och implementera strukturerat stöd och uppföljning till invånare som försökt ta sitt liv oavsett tidigare vårdkontakt.

Ett pilotprojekt pågår under hösten 2024 med mobilt psykiatriskt team och leds av psykiatri/beroendemottagningen Tiohundra AB.

Önskad effekt för invånaren – minskat antal genomförda suicid samt uppföljning och stöd efter suicidförsök.

4. Främjande och förebyggande insatser

Säkerställa förutsättningar för långsiktighet i främjande och förebyggande arbete/insatser/aktiviteter för alla invånare och specifika målgrupper.

Önskad effekt för invånaren - ett rikt utbud av främjande och förebyggande insatser för att främja psykisk hälsa och förebygga psykisk ohälsa

5. Trygg gemenskap

Stärkt gemenskap i områden och bland invånargrupper för att öka möjligheten till medmänskligt stöd samt att tidigt upptäcka tecken på psykisk ohälsa. Aktiviteterna riktas specifikt till unga vuxna och seniorer.

Önskad effekt för invånaren - att främja trygghet, hälsa och minska ofrivillig ensamhet.

6. Utbildning/fortbildning

Behålla och utveckla kunskap inom psykisk hälsa och suicidprevention hos medarbetare och chefer inom Norrtälje kommun och sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Önskad effekt för invånaren - att mötas av personal med uppdaterad kunskap inom psykisk hälsa och suicidprevention och som vid behov hjälper/hänvisar vidare.

7. Kartläggning

Genom kartläggning uppdatera nya behov inom psykisk hälsa med fokus på särskilda målgrupper under tidsperioden 2025 - 2030.

Önskad effekt för invånaren – att utifrån behov få rätt insats, i rätt tid av rätt aktör.

8. Arbetsgivarperspektiv

Stärka arbetsplatsen som friskfaktor och minska stigmatiseringen kring psykisk ohälsa och suicid.

Önskad effekt för invånaren – Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje är arbetsgivare som tar ansvar för medarbetarnas psykiska välbefinnande.

9. Krisplan vid försök och fullbordat suicid

Ta fram och implementera en gemensam övergripande krisplan vid suicidförsök och fullbordat suicid för invånare samt yrkesverksamma. Målbilden är att ta fram en gemensam krisplan samt kontaktlista för Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Önskad effekt för invånaren - det erbjuds strukturerat stöd utifrån individuella behov och som vid behov hänvisar till rätt aktör.

10. Efterlevandestöd

Etablera och implementera strukturerat efterlevandestöd, information och hänvisning vem invånaren ska vända sig till som efterlevande efter suicid. Målbilden är att ett systematiserat efterlevandestöd ges till anhöriga och närstående vid fullbordat suicid.

Önskad effekt för invånaren - erbjuda strukturerat stöd utifrån individuella behov och som vid behov hänvisar till rätt aktör.

11. Suicidanalysutredningar

Etablera och implementera strukturerad uppföljning med suicidanalys vid fullbordat suicid och ett kommunövergripande forum att sprida och dra lärdom av suicidanalysen. Målbilden är att suicidanalysutredning ska genomföras vid varje fullbordat suicid av barn under 18 år. Lärdomar från genomförda suicidanalysutredningar ska spridas tvärssektoriellt. Suicidanalysarbetet som rör vuxna som tagit sitt liv och inte har kontakt med vården bör utvecklas i linje med de kommande nationella rekommendationerna.

Önskad effekt för invånaren – färre liv förlorade i suicid



Tabell över gemensamma åtgärdsområden

För att tydliggöra respektive åtgärdsområdes status och förväntat resursbehov följer nedan en tabell med färgkodning:

Grön - åtgärdsområden som behöver omtag eller påbörjas inom ordinarie verksamhet.

Gul - Ej påbörjade åtgärdsområden som kräver viss resurssättning.

Röd - Åtgärdsområden som kräver särskild resurssättning.

Åtgärdsområde	Målbild	Aktiviteter	Ansvar	Extern medverkan
Pågående åtgärdsområden				
1. Psykiatriskt nyttjande	- Fördjupad kunskap om hur stor andel av befolkningen i Norrtälje som behöver vård och omsorg med anledning av psykisk ohälsa - Trygg och säker vård	Kartlägga inom vilka verksamheter och diagnoser underlagen ska inhämtas, sammanställas och analyseras	KSON	
2. Tidiga insatser barn och unga	Invånaren först - på ett tydligt och tillgängligt sätt samla information och guida invånaren i frågor kring psykisk hälsa	- Klargöra hur barn och unga bäst får tillgång till tydlig information som motsvarar behoven - Klargöra vilken kanal invånarna bäst får tillgång till tydlig information som motsvarar behoven	Kommunstyrelsekontoret, KSON	
3. Stöd och uppföljning efter suicidförsök	Insatser som tillgodoser invånarnas behov där de befinner sig och när behovet finns	Utvärdera mobilt psykiatriskt team, som pilottestas hösten 2024	KSON	
Ej påbörjade åtgärdsområden som kräver viss resurssättning				
4. Främjande och förebyggande arbete – långsiktiga sociala investeringar	Säkerställa förutsättningar för långsiktighet i främjande och förebyggande arbete/insatser	Fastställa rutiner för fördelning av statsbidrag riktade till förebyggande och främjande insatser/arbete för psykisk hälsa och suicidprevention. Säkerställa lokalförsörjning för aktiviteter riktade till invånare. Säkerställa uppdrag till funktioner som bedriver främjande och förebyggande insatser/arbete för psykisk hälsa och suicidprevention	Kommunstyrelsekontoret, socialkontoret, Barn- och utbildningskontoret, kultur- och fritidskontoret, samhällsbyggnadskontoret, KSON	
5. Trygg gemenskap	Säkerställa att de redan upparbetade aktiviteterna som Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg erbjuder våra äldre invånare får en hållbar och långsiktig förvaltning samt sprida information och kunskap om dessa aktiviteter. Målet för målgruppen unga vuxna är att skapa en struktur för att formalisera samverkan kring gruppen i syfte att skapa trygghet och motverka ofrivillig ensamhet	Målgruppen seniorer: Uppdraga åt seniornätverket att identifiera främjande och förebyggande insatser som behöver fortsatt stöd och förvaltning. Förvalta de inspel vi får av målgruppen och fortsätta föra dialoger med målgruppen framöver. Målgruppen unga vuxna: Bilda en lokal arbetsgrupp/nätverk med fokus på målgruppen unga vuxna 18-25 år. Ta fram aktiviteter och hitta nya sätt att möta målgruppen för att främja trygghet och motverka ofrivillig ensamhet.	Seniorer: Kommunstyrelsekontoret, KSON och Kultur- och fritidsförvaltningen Unga vuxna: Unik, KAA, Socialtjänsten, Kultur- och fritidsförvaltningen, Kommunal vuxenutbildning	Unga Vuxna: TioHundra/ Unga-vuxna mottagningen

Åtgärdsområde	Målbild	Aktiviteter	Ansvar	Extern medverkan
6.Utbildning och fortbildning Behålla och utveckla kunskap inom området psykisk hälsa och suicidprevention	Norrköping kommun har en beslutad utbildningsplan för medarbetare kring psykisk hälsa och suicidprevention som inkluderar implementering, genomförande, uppföljning och ansvarsfördelning	Upprätta en utbildningsplan för medarbetare och chefer kring psykisk hälsa och suicidprevention	HR, Kommunstyrelsekontoret, KSON	
7.Kartläggning av gemensamma åtgärdsområden inom området psykisk hälsa med fokus på särskilda riskgrupper	Revidera handlingsplanen för att möta invånarnas behov under tidsperioden 2025-2030	Genomföra kartläggning och revidering av gemensamma åtgärdsområden	KSK, KSON	
Åtgärdsområden som kräver särskild resurssättning				
8.Arbeitsgivarperspektiv	Chefer och medarbetare i Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje har kunskap om psykisk hälsa och suicid. Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje har som målbild att som arbetsgivare kontinuerligt stärka arbetsplatsen som skyddsfaktor genom att främja en god arbetskultur med hjälp av konkreta aktiviteter.	Upprätta en utbildningsplan för medarbetare, samt fördjupning för chefer kring psykisk hälsa och suicidprevention utifrån arbetsgivarperspektivet ex tidiga tecken på psykisk ohälsa, frånvaro, anhörigperspektiv. Tillhandahålla en APT-mall för samtal om välmående och psykisk hälsa i arbetslivet. Se över riskbedömningsmallar i samtal med medarbetare utifrån psykisk hälsa och suicid. Se över mallen för omtankessamtal utifrån psykisk hälsa och suicid.	HR, Kommunstyrelsekontoret, KSON, TioHundra	
9.Krisplan vid fullbordat suicid inklusive plan för krisstöd samt MMO	Ta fram en gemensam övergripande krisplan/ inriktningsdokument, som sedan kan implementeras i befintliga krisplaner i förvaltningar, enheter, vårdbolag etc.	Bilda en arbetsgrupp som har i uppdrag att ta fram ett förslag på övergripande krisplan/ inriktningsdokument samt förslag på implementering i de olika förvaltningarna/bolagen. Ta fram en kontaktlista för yrkesverksamma att använda i akut läge.	Kommunstyrelsekontoret, Socialkontoret, Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON)	
10. Efterlevandestöd	Ett systematiskt efterlevandestöd ges till anhöriga och närstående vid fullbordat suicid och suicidförsök. Stödet erbjuds av olika aktörer till olika målgrupper, dessa aktörer har formulerade uppdrag att ge efterlevandestöd.	Bilda en arbetsgrupp som har i uppdrag att ta fram ett förslag på vilka aktörer som ska ge efterlevandestöd till olika invånargrupper. Tillhandahålla en informationsfolder om efterlevandestöd riktad till invånare/anhöriga vid suicid och suicidförsök.	Kommunstyrelsekontoret, Sjukvård och omsorg i Norrtälje.	TioHundra
11.Suicidanalysutredningar	Vid varje fullbordat suicid av barn ska en suicidanalysutredning genomföras. Lärdomar från genomförda suicidanalysutredningar ska spridas tvärsektoriellt.	En kommungemensam samordningsfunktion för suicidanalysarbetet. Identifiera nyckelpersoner hos berörda aktörer och förvaltningar i arbetet med suicidanalysutredningar.	Sjukvård och omsorg i Norrtälje	

Omfattning och avgränsningar

Genomförandet i handlingsplanen riktar sig till tjänstepersoner i Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje. Handlingsplanen riktar sig också till medarbetare i organisationer och verksamheter som har ansvar och uppgifter inom området psykisk hälsa och suicidprevention.

Åtgärdsområden och aktiviteter riktar sig till hela befolkningen – barn, unga, vuxna och äldre och omfattar inte specifika behandlingsinsatser.

Målgrupp för en aktivitet kan vara hela befolkningsgrupper eller riktas till särskilda riskgrupper, eller till grupper med identifierade behov utifrån bland annat:

- Socioekonomisk utsatthet
- Hbtqi+
- Samsjuklighet
- Funktionsnedsättning

Genom att rikta resurser mot socioekonomiskt utsatta områden som har större behov i Norrtälje kommun, kan vi arbeta för att minska ojämlikheten och stötta individer och grupper att nå sin fulla potential och därigenom lyfta hela samhället. När alla invånare får möjlighet till likvärdiga levnadsförhållanden, kan det minska klyftorna och skapa en större känsla av samhörighet. Det stärker inte bara det sociala nätverket, utan främjar även en aktiv invånardeltagelse där alla känner sig sedda och hörda.

Avgränsning

I detta avsnitt beskrivs kvarstående processer från tidigare handlingsplan. Tillsammans för psykisk hälsa och som nu omhändertagits av ordinarie verksamhet i Norrtälje kommun och sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Väntetider till neuropsykiatriska utredningar är långa

Det är långa väntetider till neuropsykiatrisk utredning för barn och ungdomar i Norrtälje kommun. Resultat en sömlös patientresa utan onödiga väntetider. Arbete pågår inom ordinarie verksamhet inom Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Barn och unga som närstående

Det saknas gruppverksamhet för barn och unga som har närstående med psykisk ohälsa. Resultat att upptäcka

barn med behov av stöd i tid. Arbete pågår inom ordinarie verksamhet inom Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Det saknas skolformer som resursskola

Det finns behov av individuella lösningar till skolformer för barn med särskilt komplexa behov. Underlag gällande resursskola har tagits fram och uppdragets status handlar idag om att hitta lämpliga lokaler där resursskola kan bedrivas. Arbete pågår inom ordinarie verksamhet inom Barn och utbildningskontoret Norrtälje kommun.

SIP-samordning

Det finns behov av samordnade insatser för vuxna och barn med komplex problematik. Resultat ett samordnat lokalt arbete utifrån individens behov över organisationsgränser. Arbete pågår inom ordinarie verksamhet inom Sjukvård och omsorg i Norrtälje och socialtjänsten i Norrtälje kommun.

Hemlösa

Hög andel personer med allvarlig eller komplicerad problematik är som är hemlösa. Resultat hemlöshet en nollvision. Arbete pågår inom ordinarie verksamhet inom socialtjänsten i Norrtälje kommun.

Synpunkter och klagomål

Behov av att på ett enkelt och tillgängligt sätt kunna lämna synpunkter och klagomål. Resultat en tydlig hantering av synpunkter och klagomål, kommunicerad och känd internt, kommunicerad externt. Åtgärdsområdet handlar om hantering av klagomål och synpunkter inom ramen för sjukvård och omsorgs uppdrag. Arbete pågår inom ordinarie verksamhet inom Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Tillgänglig vård oberoende på vart man bor

Arbetas vidare med under utvecklingsarbete kring perifera närområden och perifera vårdcentraler inom ramen för Sjukvård och omsorgs i Norrtäljes uppdrag.

SÄBO äldrepsykiatri

Det saknas en boendeform för äldre med psykiatriska diagnoser/behov. Arbete pågår inom ordinarie verksamhet inom Sjukvård och omsorg i Norrtälje.

Mobilt psykiatriskt team

Det saknas en mellanvårdsform för personer som inte är i

behov av slutenvård men behöver stöd dygnet runt. Resultat är insatser som tillgodoser invånarnas behov där de befinner sig och när behovet finns. Ett pilotprojekt pågår under hösten 2024 och följs upp inom ordinarie verksamhet inom Sjukvård och omsorg i Norrtälje.



Metod vid kartläggning av suicidpreventiva insatser

Kartläggningen genomfördes med inhämtning genom Suicidpreventivt Nätverk Norrtälje med representanter från elevhälsan, ung fritid, räddningstjänsten, polisen, akutmottagning, Fokushuset, psykiatri/beroendemottagning och primärvården från vårdbolaget TioHundra AB, Svenska kyrkan mfl, samt med inhämtning av kompletterande uppgifter från arbetsgruppen och en genomförd enkät om suicidpreventivt arbete.

Representanter från varje förvaltning utsågs till arbetsgruppen av respektive förvaltningsdirektör i Norrtälje kommun och från Sjukvård och omsorg i Norrtälje. Arbetsgruppens sammansättning har bestått av personer från de olika förvaltningarna och avdelningarna inom Norrtälje kommun, Sjukvård och omsorg i Norrtälje samt externa aktörer: Kommunstyrelsekontoret, HR, Samhällsbyggnadskontoret, Räddningstjänsten, Trygg i Norrtälje kommun, socialkontoret, barn och utbildningskontoret, kultur och fritidskontoret, kvalitetsutvecklare/avtalsansvarige från Sjukvård och omsorg i Norrtälje, Polisen, vuxenpsykiatri inom vårdbolaget TioHundra. Under arbetets gång har dialog förts med nationellt centrum för suicidforskning och prevention (NASP), Ericastiftelsen och lokalföreningar Suicidprevention och efterlevandestöd (SPES) och Suicid zero.

Arbetsgruppen har vid tre tillfällen analyserat kartläggning och enkät om suicidprevention, och identifierade prioriterade åtgärdsområden som kräver gemensam struktur, ansvar och aktivitet.

Under 2024 genomfördes dialogmöten inom gemensamma områden:

- Främjande och förebyggande arbete (genomfördes via inhämtning från representanter då digital träff ej kunde genomföras)
- Trygg gemenskap
- Utbildning och fortbildning
- Arbetsgivarperspektiv
- Krisplan
- Efterlevandestöd

Till vardera dialogmötet deltog representanter från berörda verksamheter. Dialogmötets genomförande har utgått från en gemensam mall för alla dialogmöten. Syftet med dialogmöten är att, utifrån ett av de gemensamma åtgärdsområdena, tillsammans ringa in: behov, förslag på aktiviteter, prioriteringsgrad, förväntat mål och ansvar.

Statliga stimulansmedel inom psykisk hälsa och suicidprevention

Under flera års tid har staten och SKR haft överenskomme kring psykisk hälsa och suicidprevention med statliga stimulansmedel knutna till prioriterade områden. En ny nationell strategi för psykisk hälsa och suicidprevention – Det handlar om livet av Socialstyrelsen och Folkhälsomyndigheten är framtagen i bred samverkan med 24 myndigheter. Utöver myndigheterna har många andra aktörer varit involverade i arbetet, såsom representanter från kommuner, regioner, organisationer och föreningar från civilsamhället. Strategin ska löpa över en tioårsperiod och troligt är att statliga stimulansmedlen kommer att kopplas till den nya nationella strategin.

Statliga stimulansmedel ger möjlighet till gemensamma satsningar mellan Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje, exempelvis är utvecklingssamordnar-tjänsten finansierad av statliga stimulansmedel.

Kommunstyrelsekontoret och Sjukvård och omsorg i Norrtälje föreslås att i samverkan hantera statliga stimulansmedel kopplade till psykisk hälsa och suicidprevention.

Gemensam styrning och ledning

Handlingsplanen föreslås ha en gemensam styrning och ledning, gemensam resurssättning med tydliga uppdrag och mandat samt regelbunden uppföljning.

Uppföljning

Handlingsplanen föreslås tas med i ordinarie styrmodell i verksamhetsplanering, mål och budget för varje enskild förvaltning och nämnd.

Uppföljning av aktiviteter sker i respektive förvaltning och nämnd i samband med ordinarie uppföljning.

Uppföljning av stegförflyttning mot handlingsplanens övergripande mål, gemensam styrning/ledning och resurssättning sker en gång per år i ett informationsärende till kommunstyrelsen och direktionen.

Uppföljning av handlingsplanen i sin helhet görs i december 2030 i slutrapportering.

Avslutande ord

Psykisk hälsa har stor betydelse för människors hälsa och välbefinnande genom hela livet. I takt med att samhället förändras ställs nya krav på insatser, såväl för att främja psykiskt välbefinnande och förebygga psykisk ohälsa och suicid, som för att ge vård, omsorg och stöd till dem som behöver.

Målet är en förbättrad psykisk hälsa hos alla invånare, att färre liv går förlorade i suicid, minskad ojämlikhet i psykisk ohälsa och minskade negativa konsekvenser på grund av psykiatriska tillstånd.

Genom att rikta resurser mot socioekonomiskt utsatta områden som har större behov i Norrtälje kommun, kan vi arbeta för att minska ojämlikheten och stötta individer och grupper att nå sin fulla potential och därigenom lyfta hela samhället.

Handlingsplanen 2025 - 2030 ger en gemensam riktning, uppmärksammar gemensamma utmaningar inom psykisk hälsa och suicidprevention utifrån invånarnas behov och ger en gemensam struktur för aktiviteter och uppföljning. Handlingsplanen håller över mandatperioder och återspeglas i förvaltningarnas verksamhetsplanering mål och budget.

Norrtälje kommun och Sjukvård och omsorg i Norrtälje tar gemensamt ansvar och visar gemensam riktning, skapar förutsättningar för aktiviteter och att uppföljning sker.

Lär dig mer om psykisk hälsa och suicidprevention så du står rustad att vara en vän, kollega, partner, syskon, chef eller förälder som vågar prata om psykisk ohälsa och suicid.

Våga fråga om du inte tror att någon mår bra – det handlar om livet!

Sofie Ahlholm, folkhälsostrateg, Norrtälje kommun.
Johanna Forssbeck, utvecklingssamordnare psykisk hälsa och suicidprevention, Sjukvård och omsorg i Norrtälje.
Liv Hellstrand, samordnare barn och ungas psykiska hälsa, Norrtälje kommun.

Bilagor

Bilaga 1. Kunskapsöversikt psykisk hälsa och suicidprevention

Bilaga 2. Kartläggning inför framtagande av Handlingsplan psykisk hälsa och suicidprevention

Bilaga 3. Råd och stöd

Bilaga 4 Enkät om suicidprevention i Norrtälje kommun 2023





KONTAKTUPPGIFTER

Sjukvård och omsorg i Norrtälje (KSON)
Box 801, 761 28 Norrtälje
Besök: Rubingatan 2
Telefon: 0176-713 00

sjukvardomsorg.se

KONTAKTUPPGIFTER

Norrtälje kommun
Box: 800, 761 28 Norrtälje
Telefon: 0176-710 00
E-post: kontaktcenter@norrtalje.se

norrtalje.se